

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obo/5/2013
Identifikačné číslo spisu:	1002899251
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Darina Ličková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1002899251.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: TULLA ENTERPRISES LTD., 4th floor, Lawford House, Albert Place, Londýn N3 1RL, United Kingdom, identifikačné číslo 04345575, zast. JUDr. Juraj Kula, advokát so sídlom Mäsiarska 30, Košice, proti žalovaným: 1/ Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., Prešovská 48, Bratislava, IČO: 35 850 370, zast. AK Mišík, s. r. o., Prievozská 4B, Bratislava, 2/ Trnavská vodárenská spoločnosť, a. s., Priemyselná 10, Piešťany, IČO: 36 252 484, zast. Mgr. Mgr. Pavol Sojka, PhD., advokát so sídlom Nám. Matice slovenskej 1713/8, Dubnica nad Váhom a 3/ Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. Nábřežie za hydrocentrálou 4, Nitra, IČO: 36 550 949, zast. AK Mišík, s. r. o., Prievozská 4B, Bratislava, o zaplatenie 13 277 567,55 Eur (400 000 000,-- Sk) s prísl. zo zmeniek a o návrhu žalobcu na prerušenie konania, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10. októbra 2012, č. k. 29Cb/56/2002-567 a námietke zaujatosti, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 10. októbra 2012, č. k. 29Cb/56/2002-567 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave uznesením z 10. októbra 2012, č. k. 29Cb/56/2002-567 návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol, konanie vo veci samej zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že o ich náhrade a o vrátení preddavku súd rozhodne do 15 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Z odôvodnenia uznesenia súdu prvého stupňa vyplýva, že žalobca návrhom zo 14. septembra 2012 navrhol, aby súd prerušil konanie vo veci podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p., a to z dôvodu, že prebieha iné konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať zásadný význam pre rozhodnutie súdu. Za takúto otázku považoval skutočnosť, že uplatnil svoje právo na Ústavnom súde SR, a to so sťažnosťou z 31. augusta 2012 proti porušovaniu základných práv, vyplývajúcich z Ústavy SR a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Prvostupňový súd po preskúmaní návrhu na prerušenie konania zo 14. septembra 2012 a obsahu predmetného spisu zistil, že uznesením tunajšieho súdu vydaného 2. júla 2012, č. k. 29Cb/56/2002-530 bola účastníkom konania uložená povinnosť podľa § 141a O. s. p. zložiť preddavok na trovy konania v

sume 663 878,38 Eur. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 4. júla 2012. Žalovaní preddavok na trovy konania zložili v súdom určenej lehote a žalobca ku dňu vydania napadnutého uznesenia si svoju povinnosť nesplnil, napriek riadnemu poučeniu o následkoch.

Žalobca uznesenie o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania považoval za porušenie jeho základných práv, a preto sa domáhal prerušenia konania do rozhodnutia o jeho sťažnosti podanej podľa jeho tvrdenia na Ústavný súd SR.

Z dikcie ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. vyplýva, že predmetné ustanovenie upravuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, to znamená, že ide o také prerušenie konania, ktoré nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Pre rozhodnutie v danej veci nie je nevyhnutné rozhodnutie Ústavného súdu SR o tvrdení (nepreukázanej) sťažnosti žalobcu. Z tohto dôvodu prvostupňový súd návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol.

Súd prvého stupňa na základe § 141a ods. 1 O. s. p. z dôvodu, že žalobca preddavok v určenej lehote nezložil, konanie vo veci samej zastavil.

Žalobca podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie proti uzneseniu prvostupňového súdu a navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca v odvolaní uviedol:

- 1) že trvá na zákonom riadnom doručovaní originálu napadnutého uznesenia do vlastných rúk splnomocnenej právnej zástupkyňi žalobcu - Mgr. Z. Bdžochovej, ktorej žalobca udelil plnomocenstvo na právne zastupovanie vo veci samej v celom súdnom konaní,
- 2) z opatrnosti v 15-dňovej lehote od doručenia uznesenia JUDr. Jurajovi Kulovi, Mäsiarska 30, Košice, týmto tento podáva odvolanie,
- 3) dôvody odvolania - v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. f/, g/, h/ O. s. p.
- 4) napadnuté uznesenie nespĺňa podmienku preskúmateľnosti a presvedčivosti (§ 157 ods. 2, § 167 ods. 2 O. s. p.
- 5) výrok napadnutého uznesenia považuje za predčasný, keďže súd prvého stupňa mal najskôr rozhodnúť o návrhu žalobcu na prerušenie konania,
- 6) prvostupňový súd pred vydaním napadnutého uznesenia nevykonával dôkazy o existencii, predmete, dôvodoch a právnych následkoch iného konania,

Žalobca zároveň upovedomil súd, že Ústavný súd Slovenskej republiky medzičasom rozhodol o prijatí sťažnosti žalobcu z 31. augusta 2012 (porušenie základných práv žalobcu voči porušovateľovi Slovenská republika - Krajský súd v Bratislave, zrušenie predmetných uznesení a dôvod, pre ktorý sa žalobca domáhal prerušenia konania).

Odvolateľ - žalobca má preto za to, že všetky napadnuté výroky rozhodnutia súdu prvého stupňa sú predčasné, nespĺňajúce podmienky vecne a procesne správneho súdneho rozhodnutia, čím žalobcovi bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Žalobca - odvolateľ zároveň vzniesol námietku zaujatosti voči sudkyňi Krajského súdu v Bratislave JUDr. Helene Škrinárovej z dôvodu jeho pochybností o jej nezaujatosti pre jej viaceré pochybenia a postupy v konaní.

K odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný v I. a III. rade, ktorí vo vyjadrení rozobrali svoj názor k prípustnosti odvolania, nevyhoveniu návrhu na prerušenie konania, právomoci všeobecného súdnictva preskúmať ústavnosť rozhodnutí a postupov v občianskom súdnom konaní, opodstatnenosti uloženej povinnosti zložiť preddavok na trovy konania a vyjadrili sa k vznesenej námietke zaujatosti sudkyne JUDr. Heleny Škrinárovej. Na základe ich stanovísk k jednotlivým dôvodom odvolania, rozvedenými v ich vyjadrení preto navrhli, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne

správne potvrdil.

Žalovaný v II. rade sa písomne k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Žalovaní v I. a III. rade cestou svojho právneho zástupcu doručili odvolaciemu súdu Nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 551/2012 a zároveň si vyčísľili trovy konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolanie žalobcu v súlade s ust. § 212 ods. 1 a 2 O. s. p., bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a následne dospel k názoru, že odvolaniu žalobcu je treba vyhovieť.

Z predloženého spisového materiálu odvolací súd zistil, že žalobca si žalobou uplatnil právo na zaplatenie zmenkovej istiny 400 000 000,-- Sk s prísl. voči žalovanému Západoslovenské vodárne a kanalizácie, a. s., Bratislava, dňa 27. augusta 2002, a to formou vydania zmenkového platobného rozkazu.

V predmetnej veci súd prvého stupňa žalobe žalobcu vyhovel a vydal zmenkový platobný rozkaz dňa 18. októbra 2002, č. k. 50 RZm599/02-50.

Žalovaný v zákonom stanovenej lehote podal námietky.

Dňa 6. decembra 2002 vydal Krajský súd v Bratislave pod sp. zn. IT 18/02-106 príkaz na zaistenie pre účely trestného konania 3 kusov zmeniek, ktoré sú premetom ich vymáhania v konaní sp. zn. 29Cb/56/02 a zároveň zakázal s nimi nakladať a uplatňovať z nich práva.

Následne súd prvého stupňa uznesením z 9. decembra 2002, č. k. 29Cb/56/2002-110 konanie prerušil.

Žalobca voči tomuto uzneseniu podal odvolanie, o ktorom rozhodol odvolací súd uznesením z 27. februára 2003 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil.

Prvostupňový súd uznesením z 9. júna 2003, č. k. 29Cb/56/2002-165 konanie zastavil, keď dospel k záveru, že žalobca podal žalobu na neexistujúci právny subjekt.

Žalobca podal proti tomuto uzneseniu odvolanie, o ktorom rozhodol odvolací súd dňa 30. septembra 2004, č. k. 6 Obo 207/03-244 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

O návrhu žalobcu na pripustenie zámeny účastníka na strane žalovaného rozhodol súd prvého stupňa uznesením 8. júla 2003, č. k. 29Cb/56/2002-204 tak, že nepripustil zámenu účastníka na strane žalovaného, pričom odvolací súd o odvolaní žalobcu proti tomuto uzneseniu rozhodol dňa 30. septembra 2004, č. k. 6 Obo 237/03-246 tak, že napadnuté uznesenie prvostupňového súdu potvrdil.

Žalobca voči obom vyššie uvedeným uzneseniam odvolacieho súdu podal dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozhodol o dovolaní žalobcu rozsudkom z 27. februára 2006, č. k. 1 ObdoV 4/2005-285 a 1 Obdo V 5/2005 tak, že napadnuté uznesenia odvolacieho súdu a Krajského súdu v Bratislave zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 13. februára 2007, č. k. 29Cb/56/2002-351 súd prvého stupňa konanie prerušil. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací uznesením z 18. apríla 2007, č. k. 6 Obo 59/2007-358 rozhodol o odvolaní žalobcu tak, že napadnuté uznesenie prvostupňového súdu z 13. februára 2007, č. k. 29Cb/56/02-351 potvrdil.

Žalovaný v III. rade podal návrh, aby súd prvého stupňa uložil žalobcovi zložiť preddavok na trovy konania vo výške 5% sumy.

Prvostupňový súd uznesením z 2. júla 2012, č. k. 29 Cb/56/2002-530 uložil žalobcovi povinnosť zložiť

na účet Krajského súdu v Bratislave preddavok na trovy konania v sumu 663 878,38 Eur v lehote do 60 dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Zároveň uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v rovnakej lehote aj žalovaných v I., II. a III. rade v sume 663 878,38 EUR, a to spoločne a nerozdielne.

Prvostupňový súd po uplynutí stanovenej lehoty na zloženie preddavku na úhradu trov konania konštatoval, že žalobca preddavok nezložil a žalovaní preddavok zložili, a preto konanie zastavil (§ 141a ods. 1 O. s. p.).

Odvolací súd na základe vyššie uvedené s postupom súdu prvého stupňa nesúhlasí a považuje ho za nepreskúmateľný z týchto dôvodov:

Podľa ust. § 141a O. s. p. navrhovateľovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu a ktorý uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, súd na návrh odporcu uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania. Na zloženie preddavku podľa prvej vety vyzve súd súčasne s uložením povinnosti navrhovateľovi v rovnakej lehote aj odporcu. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví.

Podľa § 141a ods. 4 O. s. p., ak je na jednej strane sporu účastníkov viac a každý z nich koná samostatne, uloží súd zložiť preddavok na trovy konania každému z nich, inak spoločne a nerozdielne.

Prvostupňový súd v uznesení č. k. 29Cb/56/2002-530 uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy konania: 1.) žalobcovi v sume 663 878,38 Eur a žalovaným I., II. a III. preddavok na trovy konania v sume 663 878,38 Eur spoločne a nerozdielne. Z predmetného uznesenia nie je možné vyvodiť, či preddavok na trovy konania mali žalovaní v I. až III. rade platiť spoločne a nerozdielne, alebo či každému z nich bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania po 663 878,38 Eur. Z oznámenia účtovníčky Krajského súdu v Bratislave, nedátovaného, vyplýva, že na účet KS v Bratislave bola zložená: 1.) suma 190 866,-- Eur od Bratislavskej vodárenskej spoločnosti, 2.) suma 373 432,-- Eur od Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti a 3.) suma 99 582,-- Eur od Trnavskej vodárenskej spoločnosti.

K tomuto záveru dospel odvolací súd na základe rozhodnutia Ministerstva pôdohospodárstva SR § 15 zák. č. 111/1990 Zb. a § 11 zák. č. 92/1991 Zb., v súlade s privatizačnými majetkami a rozhodnutiami Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR č. 801 z 28. marca 2002 spis č. KM-429/2002, č. 853 z 2. októbra 2002, spis č. KM 1306/2002 bol zrušený dňom 31. decembra 2002 bez likvidácie štátny podnik Západoslovenské vodárne a kanalizácie, štátny podnik, Trnavská 32, Bratislava. Majetok zrušeného štátneho podniku v súlade s privatizačnými projektami a rozhodnutiami Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR č. 801 z 28. marca 2002 a č. 853 z 2. októbra 2002 prešiel dňom 1. januára 2003 zo všetkými aktívami a pasívami, právami a záväzkami i neznámymi vrátane práv a záväzkov z pracovno-právnych vzťahov, okrem práv podľa § 16 zák. č. 92/1991 Zb. na Fond národného majetku SR. Dňom 1. januára 2003 bol vložený majetok zrušeného štátneho podniku Fondom národného majetku SR do akciových spoločností: Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., Bratislava, Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Nitra a Trnavská vodárenská spoločnosť, a. s., Trnava. Uvedené subjekty sa stali právnymi nástupcami k právam a záväzkom i neznámym, viažucim sa k majetku tak, ako sú vymedzené v privatizačných projektoch vedených pod č. 2275 a 2276.

Z vyššie uvedeného teda nevyplýva, že právni nástupcovia pôvodne žalovaného záväzky i neznáme, viažuce sa k majetku vloženého FNM SR z majetku zrušeného štátneho podniku Západoslovenské vodárne a kanalizácie hradiť spoločne a nerozdielne.

Rovnako z odôvodnenia predmetného uznesenia nie je zrejmé, na základe akých skutkových zistení dospel prvostupňový súd k názoru, že u žalobcu nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych

poplatkov podľa § 138 O. s. p.

Odvolaací súd poukazuje na skutočnosť, že prvostupňový súd si bez ďalšieho osvojil tvrdenia žalovaného v III. rade, ktorý navrhol súdu prvého stupňa, aby rozhodol o zložení preddavku na trovy konania podľa § 141a ods. 1 O. s. p.

Pretože vyššie uvedené nejasnosti uznesenia súdu prvého stupňa o zložení preddavku na trovy konania sú takého charakteru, že ho robia zmätočným, i následný postup prvostupňového súdu o zastavení konania podľa § 141a ods. 1 O. s. p. s odvolaním sa na toto uznesenie nie je možné vecne a právne posúdiť.

Odvolaací súd sa dôkladne oboznámil s Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 551/2012-60 z 19. júna 2013, ako aj s odlišným stanoviskom ústavného sudcu -predsedu ústavného senátu I. JUDr. Milana L'alíka. So stanoviskom sudcu JUDr. Milana L'alíka sa stotožňuje aj odvolaací súd a záverom dodáva, že väčšinové stanovisko I. senátu ústavného súdu formálne pristúpilo k riešeniu ústavnej sťažnosti sťažovateľa, keďže sa nezaoberalo dopadom ustanovenia § 141a O. s. p. vo vzťahu k jeho následkom, t. j. zastaveniu konania ani z pohľadu aplikácie § 141a O. s. p. k ochrane základných práv a slobôd jednotlivca, medzi ktoré nepochybne patrí aj právo každého domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené (čl. 6 Dohovoru). Realizácia tohto práva je aj povinnosťou štátu zabezpečiť tomu zodpovedajúce právo fyzickej a právnickej osoby v prístupe na súd. Ide o zabezpečenie praktického a účinného prístupu na súd a že tento prístup musí byť neformálny a skutočný. Teda prístupu na súd nemôžu brániť ani žiadne faktické a ani právne prekážky. Pod faktickými prekážkami je treba rozumieť akékoľvek prekážky, ktorých dôsledkom je nemožnosť uplatnenia práva na súde (napr. prekážky súvisiace so spôsobilosťou na právne úkony resp. procesnou spôsobilosťou, neprímerane vysoký súdny poplatok a pod.). Povinnosť zaplatiť súdny poplatok nemožno samo osebe považovať za také obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré by samo osebe bolo v nesúlade s čl. 6 Dohovoru. Podľa názoru odvolacieho súdu však zloženie preddavku na trovy konania za takéto obmedzenie považovať možno 1), keďže ustanovenie § 141a O. s. p. sa dotýka v štádiu začatého konania povinnosti zložiť preddavok na trovy konania bez ohľadu na to, že účastník konania - žalobca ako dominus litis, disponujúci svojím návrhom, si splnil svoju zákonnú povinnosť a zaplatil súdny poplatok. Ustanovenie § 141a O. s. p. oslabuje postavenie žalobcu ako „pána sporu“, čím dochádza k oslabeniu dispozičnej zásady, ktorá je procesným vyústením autonómie vôle žalobcu, ako jednej zo základných zásad, ktorými sa riadia právne vzťahy v oblasti súkromného práva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.). Bude preto úlohou súdu prvého stupňa, aby zistil, či na strane žalovaných ide o spoločenstvo účastníkov podľa § 91 ods. 1 alebo § 91 ods. 2 O. s. p., čo má vplyv na uloženie povinnosti (sumy) preddavku na trovy konania a v zmysle tohto zistenia ďalej konal vo veci preddavku na trovy konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený (§ 16 O. s. p.) sa vznesenou námietkou zaujatosti žalobcom v jeho odvolaní nezaoberal z dôvodu, že sudkyňa JUDr. Helena Škrinárová, ktorá vydala napadnuté uznesenie, ale až následne v odvolaní bola žalobcom namietaná, a to z dôvodu jej bezpredmetnosti, keďže JUDr. H. Škrinárová má prerušený výkon sudcu podľa § 24 ods. 1 zák. č. 385/2002 Z. z. od 1. januára 2014.

Námietka žalobcu o nesprávnom postupe súdu prvého stupňa, t. j., že tento mal najskôr rozhodnúť o návrhu žalobcu na prerušenie konania, je v štádiu rozhodovania odvolacieho súdu irelevantná, keďže ústavný súd o sťažnosti žalobcu rozhodol Nálezom sp. zn. I. ÚS 551/2012-60 dňa 19. júna 2013 tak, že základné právo žalobcu na súdnu ochranu porušené nebolo.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.